

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин

22 лютого 2022 року

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Доброго дня, шановні колеги! Зараз 12:00, будемо розпочинати засідання нашого комітету. У нас на даний час присутні офлайн 9 народних депутатів, і онлайн – Касай Костянтин Іванович.

Отже, у нас 11 народних депутатів – Максим Миколайович приєднався.

Шановні колеги, у нас сьогодні 2 питання і "Різне". Я пропоную тоді в "Різному", щоб зараз не витратити час, обмінятися думками щодо подій, які у нас відбулися вчора на території нашої держави. Як профільний комітет, думаю, що ми можемо теж вийти на якесь рішення по цій ситуації.

Отже, шановні колеги, прошу проголосувати за затвердження порядку денного. Хто за? Хто проти? Хто утримався?

Рішення прийнято одногосно.

Шановні колеги, дуже коротко. Перше питання ми з вами вже опрацьовували. Це законопроект 2038. Хочу нагадати, що була створена робоча група під головуванням нашого колеги Олександра Любимовича Копиленка. Вони все відпрацювали, ми вже затвердили редакцію щодо другого читання. Чому ми сьогодні знову виносимо це питання? Тому що надійшло зауваження з боку Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України і згідно 118-ої статті Закону про Регламент ми можемо, це не наш обов'язок, але ми можемо знову зібратися і врахувати ті поправки, які нам були надані. Ми окремо збиралися з Олександром Любимовичем.

Секретаріат, я доручу, щоб ви спільно з Олександром Любимовичем напрацювали текст листа щодо того, що ми погоджуємося, що у Головного

юридичного управління є повноваження надавати свої пропозиції, але здається абсолютно логічним, коли вони будуть це робити не після того, як ми це розглянемо вже на засідання нашого комітету, а до, і тоді було б абсолютно логічно під час розгляду поправок в тому числі враховувати зразу позицію Головного юридичного управління.

Крім цього, дуже правильно було зазначено Олександром Любимовичем, що цей лист ми ми надсилаємо, окрім спікера Руслана Олексійовича Стефанчука, також і на першого віце-спікера, який у нас зараз очолює групу щодо реформи українського парламенту. Я не помилився?

КОПИЛЕНКО О.Л. Абсолютно правильно.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую. Тому такий лист секретаріат напрацьовує. Думаю, що з тих зауважень, які надійшли, у нас 38 поправок та пропозицій, 13 враховано. Це поправки 4, 5, 9, 10, 12, 18, 20, 21, 30, 33, 35, 36, 37.

4 врахувати редакційно: це 1-а, 2-а, 3-я, 38-а.

18 врахувати частково: це 6-а, 8-а, 11-а, 13-а, 14-а, 16-а, 17-а, 19-а, 22-а, 23-я, 24-а, 25-а, 26-а, 27-а, 28-а, 29-а, 31-а, 34-а.

І всього 3 поправки відхилити: це 7-а, 15-а, 32-а.

Чи будуть зауваження, інші пропозиції, шановні народні депутати?

Дякую.

Тоді ставлю на голосування пропозицію затвердити остаточну редакцію законопроекту, запропоновану комітетом.

Друге, рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визнання депортованими громадян України, які у 1944-1951 роках були примусово переселені з території Польської Народної Республіки (реєстр. № 2038), за наслідками розгляду прийняти в другому читанні та в цілому в редакції, запропонованій комітетом, а також доручити комітету разом з Головним

юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України здійснити техніко-юридичне доопрацювання в разі орфографічних якихось зауважень.

Третє. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України доповідачем з цього питання визначити голову комітету Лубінця. Якщо Олександр Любимович не буде проти. Хоча я би пропонував, щоб саме ви були доповідачем.

КОПИЛЕНКО О.Л. Спасибі. Якщо партія скаже, то я готовий.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Вважаю, що це буде абсолютно логічним: ви очолювали робочу групу. Тому я пропоную все ж таки в рішенні комітету під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України доповідачем з цього питання визначити Копиленка Олександра Любимовича.

Дякую. Прошу голосувати. Хто за?

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую, колеги.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую.

Рішення прийнято.

КОПИЛЕНКО О.Л. Одне слово. Можна?

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Так, будь ласка.

КОПИЛЕНКО О.Л. Я вам уже про це говорив у нашій розмові. Хотів би публічно висловити щирю вдячність секретаріату комітету за дуже плідну активну і творчу роботу. І хочу висловити сподівання на її продовження.

Спасибі.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Олександрє Любимовичу.

Шановні колеги! Переходимо до другого питання. На ваш розгляд пропонується проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо заходів, спрямованих на поновлення прав засуджених осіб та осіб, взятих під варту, у зв'язку з неналежними умовами тримання, поданий Кабінетом Міністрів України, реєстраційний номер 5652. Ми не є головним комітетом. Головним комітетом визначено Комітет Верховної Ради України з питань правової політики.

Отже, у нас є представник Мін'юсту.

Будь ласка, Банчук Олександр Анатолійович. Вам слово для представлення законодавчої ініціативи.

БАНЧУК О.А. Доброго дня. Цей законопроект, його причиною стало те, що у нас Європейський суд з прав людини ухвалив рішення, яке отримало статус пілотного, "Сукачов проти України". І в цьому рішенні відповідні критерії були визначені, яким чином потрібно питання запобігання, які заходи щодо запобігання тримання в неналежних умовах і відшкодування, і відповідного рішення щодо встановлення цього факту неналежного тримання. І відповідно до вимог цього рішення відповідний законопроект підготовлений і він передбачає такі, якщо тезово, речі, як зміни до Закону про попереднє ув'язнення і до Кримінально-виконавчого кодексу.

Це те, що пропонується передбачити створення комісії задля відповідних скарг від засуджених і осіб, які тримаються під вартою, про неналежні умови тримання, і ці комісії будуть визначати факт і строки цього неналежного тримання. Але у випадку надходження відповідної скарги ця комісія і сама адміністрація установи виконання покарань чи тримання під вартою або в СІЗО зобов'язанні будуть застосувати заходи запобігання. Це такі види, як переведення в іншу камеру чи жиле приміщення, переведення в іншу установу, можливість, проведення інших заходів, як зменшення наповненості камери, здійснення ремонту, дезінфекції й інше. І головне, що

законопроект передбачає невичерпний перелік тих заходів, які потрібні для того, щоб запобігати відповідному факту тримання в неналежних умовах.

І інший законопроект, який паралельно іде з цим законопроектом, передбачає так звані (як Європейський суд визначає) компенсаційні або заходи відшкодування за неналежні умови тримання. І ми заходи відповідного відшкодування передбачаємо в тому, що на той строк, протягом якого, якщо буде встановлений факт тримання в неналежних умовах, ми скорочуємо строки. Якщо буде встановлено, це буде повноваження суду, скоротити строки судимості, скоротити строки, з яких особа, яка була в неналежних умовах, може звертатися про умови дострокового звільнення чи заміни покарання більш м'яким покаранням. Тобто ми отакі заходи відшкодування, які пропонуємо визначити законодавцям. Тому прошу дуже підтримати відповідну ініціативу. І, звичайно, якщо будуть далі ще пропозиції готові, у випадку підтримки в першому читанні, доопрацьовувати до другого читання.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую.

У нас, як завжди, присутня Людмила Леонтіївна Денісова – Уповноважена Верховної Ради України. Це безпосередньо законопроект торкається, в тому числі, діяльності омбудсмена.

Людмила Леонтіївно, будь ласка, ваша позиція по законопроекту.

ДЕНІСОВА Л.Л. Доброго дня, шановний пане голово, шановні народні депутати, заступник міністра юстиції. Ми надсилали свої зауваження, ще це було в квітні 2021 року, коли запитували наше бачення щодо цього законопроекту. Ми висловлювали свої зауваження, що не враховано передбачити виконання рішень Європейського суду, як це передбачено, наприклад, запропоновано згідно з рішенням Європейського суду "Сукачов проти України".

І тому потрібно, я думаю, що до другого читання врахувати і доопрацювати всі ці можливості, щоб ті засуджені особи до довічного позбавлення волі, які утримувались в установах попереднього ув'язнення, яким було винесено виправдувальний вирок. Тому потрібно передбачити і відносно цих осіб відшкодування цих збитків, згідно яким вони були встановлені.

Тому прошу, зараз ми підтримуємо, звичайно це, але потрібно до другого читання доопрацювати.

Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую.

Шановні колеги, єдине, на що зверну увагу, що у нас у висновку ГНЕУ теж є там зауваження, тому, будь ласка, враховуйте при підготовці до другого читання.

Костянтинк Івановичу, будь ласка.

КАСАЙ К.І. Теж звертаюся до колег з тими зауваженнями, що зазначила Людмила Леонтіївна. Я вважаю, що в першому читанні дійсно ми його підтримаємо, але до другого читання я думаю, що ми від комітету подамо правки, і все виправимо.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую. Приймається.

Шановні колеги, якщо не буде інших пропозицій, буду ставити на голосування пропозицію надіслати до головного Комітету з питань правової політики висновок з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо заходів, спрямованих на поновлення прав засуджених осіб та осіб взятих під варту в зв'язку з неналежними умовами тримання (реєстр. № 5652), за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Не буде інших пропозицій? Дякую.

Ставлю на голосування і прошу проголосувати. Хто за? Костянтин Іванович?

КАСАЙ К.І. Підтримую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую.

Рішення прийнято одногосно.

Дякую, шановні колеги.

Переходимо до розділу "Різне". Шановні колеги, враховуючи, що наш комітет... Нам тут, знаєте, не треба голосувати. Просто я хотів, щоб кожен, якщо має бажання, висловився. Думаю, що, безумовно, в тому числі, від нашого комітету очікують якоїсь реакції. Думаю, що точно цю реакцію ми можемо напрацювати за сьогодні-завтра. Нам для цього не треба буде збиратись, проголосувати. Я думаю, що ми можемо зараз обговорити приблизно тези, надсилаємо на секретаріат, і завтра щоб я підписав, вивісимо на сайті і направимо на Голову Верховної Ради України.

Щодо нашої позиції. По-перше, на мій погляд, я скажу своє враження. Я тільки вночі повернувся з Донецької області, я працював 2 дні: неділю і понеділок. Збільшилась кількість обстрілів. Причому таке враження, що крім традиційних обстрілів позицій ЗСУ України обов'язково намагались обстріляти населені пункти, причому пошкодити критичну інфраструктуру – це електрозабезпечення, водозабезпечення, газорозподільчі якісь мережі. Як наслідок, населені пункти зараз багато без води знаходяться.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Скільки населених?

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. От в Донецькій області пошкодили основну електричну підстанцію, яка живить насоси "Вода Донбаса". І зараз весь південь Донецької області переведений на альтернативні, ну, це тимчасово, тобто воду дають по годинах. І якщо не буде вирішено питання через

тиждень, десь приблизно 40 відсотків в області можуть залишитися без води, тобто це багато. Ті населені пункти, які... Завжди знаходиться одна підстанція на село. Я проїжджав, дивився, таке враження, поки не проходять цю підстанцію, іде обстріл, 10 мін ми там нараховували. По електриці достатньо швидко відновлюють. По газу складніше. А по воді, як я вам сказав, надзвичайно складно.

Це перше загострення, ми всі побачили. Гірше всього, що президент російської федерації путін прийняв вчора рішення про визнання так званої незалежності українських територій Донецької, Луганської областей. Причому хочу всім повідомити, що якщо вчора була інформація, що нібито вони будуть це робити в межах фактично встановлених кордонів, то на сьогодні зранку вже почала з'являтися інформація із державної думи, із невизнаних "ДНР/ЛНР", якихось там керівних органів, що вони вже починають вимагати від України, щоб ми звільнили окуповану частину Донецької та Луганської областей. Тобто це географічні кордони наших Донецької, Луганської областей.

На мій погляд, ситуація буде загострюватися. Вночі вже офіційно були введені російські війська. За моєю інформацією, я зранку спілкувався з військовими, вони вже вийшли на лінію зіткнення з нашими військами. Тобто офіційно російські війська стоять вже на лінії зіткнення.

На мою думку, якщо не буде жорсткої реакції з боку наших міжнародних партнерів, то цілком ймовірно, що російські війська будуть намагатися під прапорами "ДНР/ЛНР" звільнення їх території, робити пряму військову агресію проти нашої держави.

Тому я особисто думаю, що наш комітет повинен не просто підняти це питання, а звернутися як до Президента України, так і до спікера Верховної Ради з тим, щоб це питання не просто було піднято, а, враховуючи пряму військову агресію, а я, наприклад, сприймаю введення російських військ офіційно на територію Донецької, Луганської областей як пряму військову агресію, на мій погляд, як мінімум треба піднімати питання можливого

введення військового стану на території двох областей – Донецької і Луганської. Це моє бачення.

Сьогодні до кінця я разом зі своєю командою, ми напрацюємо текст як ми би це бачили. Прошу всіх зробити подібні речі. Секретаріат все узгоджує. Завтра до 11 години дня всі пропозиції надходять. Ми приблизний текст для узгодження надсилаємо всім народним депутатам. Беремо ще, умовно, годину-дві для того, щоб вийти на якесь рішення, якщо ніхто не буде проти, і остаточно ми вийдемо на редакцію, то я підписую, і офіційно надсилаємо цей лист. Це от таке бачення моє.

Прошу за бажанням, можливості висловитися шановних народних депутатів.

ГОРБЕНКО Р.О. Дякую, пане голову.

Так, дійсно, ситуація дуже важка. Є пропозиція додати до пропозиції пана голову: на території Луганської та Донецької областей в усіх громадах ввести ВЦА. Це перше.

Друге. Звернутися до всіх голів ОДА щодо того питання, скільки зможуть прийняти у випадку евакуації громадян України, які будуть підпадати під обстріли у випадку агресії з боку Російської Федерації. Тому теж прошу секретаріат підготувати це звернення, тому що, дійсно, треба це зараз вже робити на попередження.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую.

На мій погляд, абсолютно слушне доповнення.

Чи будуть ще бажуючі висловитися?

ДЖЕМІЛЄВ М. Коли ви зробите цей проект?

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Сьогодні. Давайте зробимо так, якщо, знову ж таки, секретаріат швидко це напрацює, я думаю, що у нас буде більше часу, щоб

цей напрацьований текст всім народним депутатам надіслати, очікувати якусь реакцію. Не хотілося б знову збирати комітет, хоча я думаю, що в таких умовах ми можемо зібратися.

КУЗНЄЦОВ О.О. Все-таки, якщо говоримо про воєнний стан, то все-таки доцільно додати Херсонську область.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Як можливу агресію з боку Автономної Республіки Крим.

ГОРБЕНКО Р.О. Потрібно тоді і Сумську, і Харківську.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Будь ласка, Олександрє Любимовичу.

КОПИЛЕНКО О.Л. Зі всієї поваги до колеги Горбенка, я би все-таки не говорив про евакуацію, це все-таки прерогатива виконавчої влади, Президента, щоб ми не піднімали, і так весь Київ у цій паніці. Можливо, ми можемо в якомусь закритому режимі звернутися до керівництва держави, але публічно я б радив уникнути цих евакуаційних ідей.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Олександрє Любимовичу, тут, наскільки я зрозумів, була пропозиція Руслана Олександровича попередньо звернутися до голів ОДА, яку кількість громадян України з території Донецької, Луганської областей у випадку евакуації вони можуть приймати.

КОПИЛЕНКО О.Л. Якщо в такому спокійному варіанті, то може бути.

ГОРБЕНКО Р.О. Ми повинні мати план. Я не кажу, що потрібно зараз когось евакуювати.

КОПИЛЕНКО О.Л. Ці плани мусили мати всі ці наші служби спеціальні цивільного захисту, але це вже окрема проблема.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Так, я можу сказати просто чому виникла у мене сьогодні така пропозиція з вами це обговорити. Бо всі ми розуміємо, що в першу чергу це питання Ради національної безпеки і оборони. Я дуже уважно вчора чув, слухав наслідки звернення Президента, зрозуміло, що кожен робить свою роботу, але, мені здається, що від нас як від народних депутатів теж повинні надходити ось такі пропозиції, в тому числі будь-якого характеру. Тому точно я думаю, що наш комітет профільний може і повинен це робити.

ГОРБЕНКО Р.О. Тому що ще в нашому комітеті більшість вихідців з окупованих територій.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Так, будь ласка.

УМЕРОВ Р.Е. Якщо ми будемо робити якісь тут, може, також не тільки звернутися до громадян, а і до всіх цивільних і військових, правоохоронців, спеціалізованих органів про те, що вони мають в нашому обличчі підтримку. Щоб вони теж чули не тільки, що ми до населення звертаємося, а і те, що ми поруч з ними і можемо допомогти.

І, по-друге, до міжнародних наших переговорників, які брали на себе обов'язки, щоб вони виконували свої обов'язки, вони давали нам гарантії, вони давали нам будь-які. Ми теж повинні і до них звертатися. Це їх відповідальність.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Добре. Зазначаємо тоді і це.

Дякую, шановні колеги.

Якщо більше пропозицій немає, то ми зупиняємось на варіанті, що сьогодні до кінця робочого дня, максимально швидко, от тільки текст буде підготовлений, секретаріат зразу всім надсилає. Вичитуємо, якщо є пропозиції, знову надсилаємо, щоб по можливості ми сьогодні, максимум на завтра зранку вийшли на якийсь узгоджений текст.

Я думаю, що немає жодних проблем, дійсно, ви звернули увагу, ми можемо так швидко зібратися і завтра, затвердити навіть рішенням комітету і відправити.

Дякую, колеги. До зустрічі.